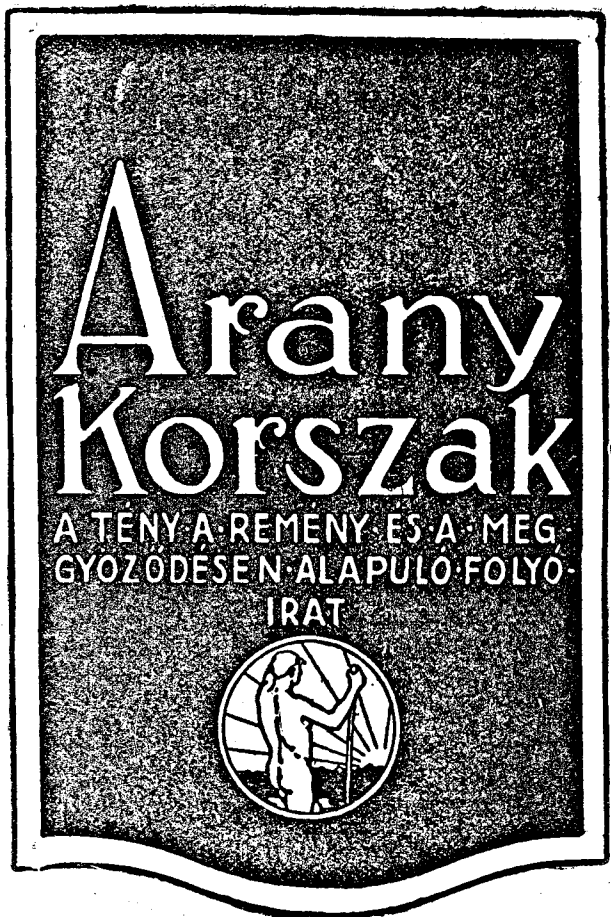

3. SÚP. 1924

BCU Cluj / Central University Library Cluj

24 évi augusztus 17-én.
1. Évfolyam * 16-ik szám

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsváron, Strada
Regina Maria 36. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
1 évre - - - - - 75 Lei
2 évre - - - - - 40 Lei
NYESSZÁM ÁRA 3 LEI

AZ „ARANYKORSZAK“ TARTALMA:

MŰVÉS ZET ÉS IRODALOM

Vágyakozás 269

TARSADALOMTUDOMÁNY

Jáfet fiai 268

Hozzászólás 270

Ki hatalmasabb. 271

VALLÁS ÉS FILOZÓFIA

Biblia a tudósok számára 259

Az indulat heve 265

Dávid király nagyanyja 263

Kérdések és feleletek 271

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megjelenik minden második vasárnap
Strada Regina Maria 36. — Telefon 4-46

Szerkeszti . . . . . *Faluvégi Dénes*

Előfizetési ára: egy éve . . . . . 75 lei,

fél évre . . . . . 40 lei,

egyes szám ára . . . . . 3 lei,

Csehszlovákiában egy éve 20 csekkor.

Levélzés és előfizetés e címre küldendő
St. Regina Maia 36. . . . . *„Aranykorszak“*
Cluj—Kolozsvár.

A TÉNY-, A REMÉNY- ÉS A MEGGYŐZŐDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. * * * * *

Évfolyam.

1924. augusztus 17. vasárnap

16. szám

BIBLIA A TUDÓSOK SZÁMÁRA

AZ EMBERISÉG LEFELE HALADÓ PÁLYÁJA

A ZSIDÓK kénytelenek voltak a többi emberiséggel együtt az úton lefelé haladni. (Rómabeliek 3:20) Lefelé, lefelé, lefelé 228 lábnyira vezet a szűk, szoros folyosó, amely a kemény sziklán keresztül fut át. Nyílegyenes, a padlón, oldalokon és mennyezeten egyenlően átszelve. Ezen a úton van egy kis nyílás jobbra, amely „kút” néven ismeretes, amely egy kissé nyugatra lefelé vezet. Azután majdnem szögben, majdnem egyenesen fölfelé tart körülbelül 100 lábnyira és a felső végén a három felső folyosóba kapcsolódik bele. Ez a nyílás nagyon szabálytalan és néhol csaknem merőleges, úgy, hogy segítség nélkül szinte lehetetlen rajta felmenni. Ugy, ahogy az építők eredetileg hagyták, ez volt az egyetlen út, amely a kúposzlop felső részeibe vezetett. Van jelképezve az alkalom a halálra vezető úttól való megszabadulásra. Ez az egyetlen ábrázolása az üdv ajánlatának Krisztus által.

A lefelé lejtősödő folyosó a kúton túl folyosóként további 30 lábnyi egyenes vonalban, majd azután éles fordulattal vízszintes irányt vesz fel. Ez némi változást jelez a világi folyosókban. Ez a fordulat úgy van elhelyezve, hogy a Luther korabeli nagy reformációt jelképezi, amelynek az időpontját is feltünteti. A vízszintes folyosó 20 láb hosszú és egy kis „nyílás” nyílik, amely a nyugati oldalon a vágva, amelynek alapja egy körülbelül 100 lábnyi négyzet, magassága pedig ötven és hatvanhét hüvelyk. Itt a francia forradalom van jelképezve és 1789 Krisztus utáni századdal keletkezve.

A „fülkéből” a folyosó körülbelül 4 lábnyira tovább terjed és a néha úgynevezett „feneketlen kút”-ba torkollik. Ez a legnagyobb szoba, amely a kúposzloppal össze van kötve. Északon és délen körülbelül 70 lábnyira keleten és nyugaton negyvenhat láb és mennyezet és a padló között egytől 17 lábnyira terjed a magasság. Nagyon durva és

egyenetlen, zavarra, felfordulásra emlékeztet. Nyugat felé egy lábnyira nyúlik el a mennyezet és a keleti oldalon közel van egy mély gödör, melynek mélysége ismeretlen. Majdnem egészen omladékkal volt megterve. Edgár testvérek 40 lábnyi mélységre tisztították meg, de semmit sem leltek és úgy találták, hogy nem érte meg a nagy költséget. A „feneketlen kút” elnevezés nagyon találónak látszik. Ennek olyan a fekvése, hogy északi csúcsa az 1914 évet mutatja, azt az esztendő, mikor a világ mélységbe zuhant, amelyben még most is vergődik.

Ezen több, mint 280 láb hosszú folyosó mentén eszközölt furások anyaga és a „fülkéből” és a „kútból” kiásott anyag a keskeny lefelé haladó folyosón keresztül volt eltávolítandó, amely a felsőbb emeletre vezet. Könnyen elképzelhető, mily lassu és fáradtságos munka volt ez ilyen szűk helyeken. Egyszerre csak egy ember dolgozhatott. Furván a sziklát és értenie kellett hozzá, hogy megtarthassa az egyenes vonalat. Kétségtelen, hogy mindez a földalatti ásatás be lett fejezve, mielőtt a felsőbb részek építése megkezdődött volna. A széles kút körülbelül 100 lábnyira van annak a sziklának a felszíne alatt, amelyen a kúposzlop áll.

Képzelnék el magunkat a kúposzlopban úgy, ahogyan azt az építők eredetileg hagyták. Azon az úton vagyunk, amely a halálhoz vezet és amelyen nem lehet visszafordulni, mert a mögöttünk lévő tömeg előre tol minket. Elérjük a „kút” alsóbb nyílását és oldalt lépünk. Elfogadjuk a felülről nyújtott segítséget s tartjuk ezt „hittel”, amely segítségünkre van a felfelé kapaszkodásban. A felsőbb véget elérve, hirtelen nyugat felől bukkanunk fel és a kúposzlop legnagyobb folyosóján vagyunk, amely a Nagy Galéria név alatt ismeretes. Kelet felé nézünk. A Nagy Galéria látszólag ismeretlen magasságok felé vezet. Egy másik folyosó vízszin-

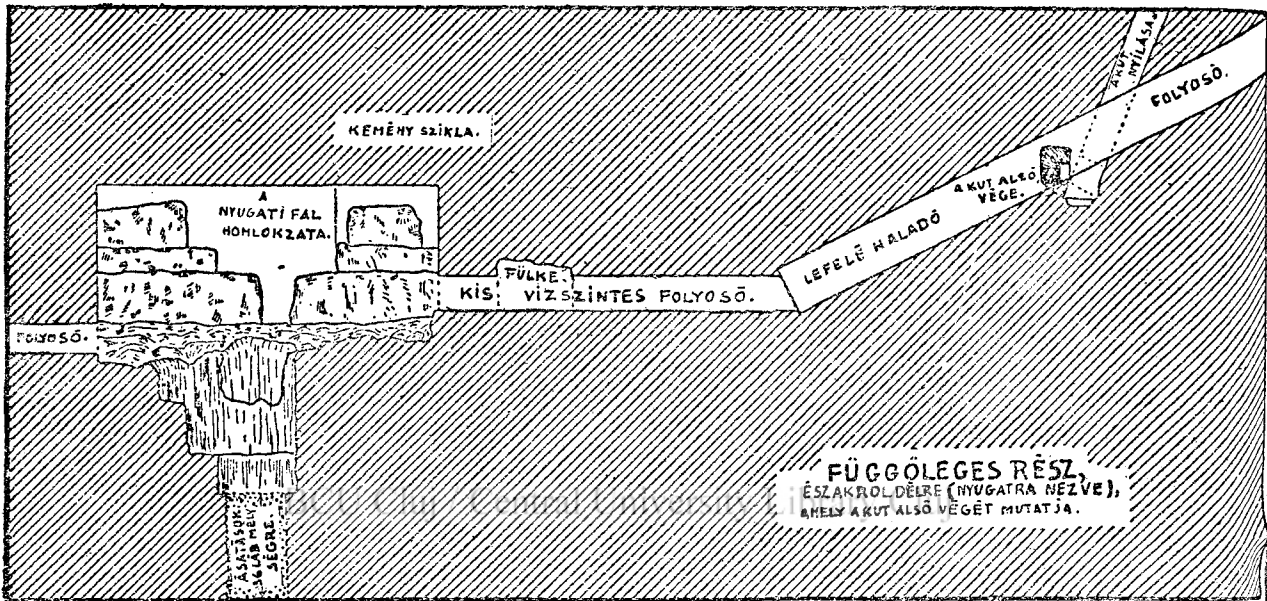
tesen déli irányban vezet a Nagy Galéria alatt és baloldalunkon van az első felfelé vezető folyosó felső vége, melyet alsó végén a gránit-torlasz zár el. Mind a három azután a „kútnál“ találkozik.

Alaposan szemügyre véve a dolgot, azt látjuk, hogy a Nagy Galéria felfelé, felfelé, felfelé húzódik több, mint 150 lábnyira ugyanezen meredek hajlásig, mint az első Felfelé Vezető Folyosó. A padló 42 hüvelyk széles, azonban a „kanyarodás“ csúcsánál hét láb széles; az oldalfalak hét kiszögellés folytán szűkülnek, míg azután a mennye-

Az itt feltüntetett rajz segíteni fogja a könnyebb megértést. A felső végén a szögben megtört padló hirtelen egy három láb magas „lépcsónél“ végződik, amely a vízszintes padlóhoz vezet. Ez öt lábnyira húzódik a Nagy Galéria déli falához. Ez megint mutatja az 1914 számot Krisztus után és ezenkívül az 1925-öt, amely nevezetes évszám a Bibliában.

A KIRÁLY ÉS A KIRALYNE KAMARÁI

Dél felől a Nagy Galériának felső végétől egy negyvenkét hüvelyk széles és negyven-

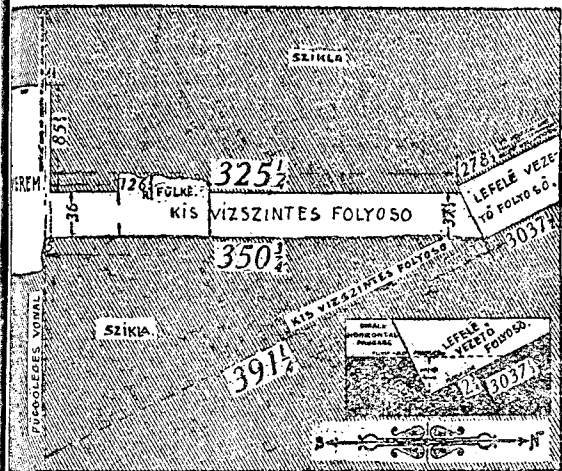
zetnél pontosan 28 lábnyira csak 42 hüvelyk széles. A déli végén a Galéria hirtelen végződik, de nem függőlegesen, mivel mindkét végén még ugyanaz a hét kiszögellés. A hét egy különleges szám a Bibliában, ugyanezt látjuk a nagy kúposzlopnál is.

Erre azután a „kút“ szájára nézünk és azt találjuk, hogy ez némileg egy robbanásra emlékeztet, minthogyha valami erő törte volna fel ezt a nyílást. Ez eszünkbe juttatja azt, amit Szent Péter mondott pünkösöd napján: „Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldván, mivel hogy lehetetlen volt neki attól fogva tartatnia.“ — Cselekedetek 2:24.

Krisztus „világosságra hozta az életet és a halhatatlanságot.“ (2 Timotheus 1:10) Utat nyitott egyeseknek, hogy elérjék a halhatatlan életet a mennyekben, másoknak pedig, hogy elérjék az örök élet szintjét, mint emberi lények a földön. A Nagy Galéria jelképezi a keresztyén ösvényét a halhatatlanság, mennyei dicsőség és tisztesség felé, amelyekhez vezető ösvény, szűk, meredek, sáros és nehezen járható, noha örömben és reményben magas. (Kolossébeliek 1:5) Különös, de úgy van, a Nagy Galéria hossza az Úr első és második eljövetele közötti időt jelzi.

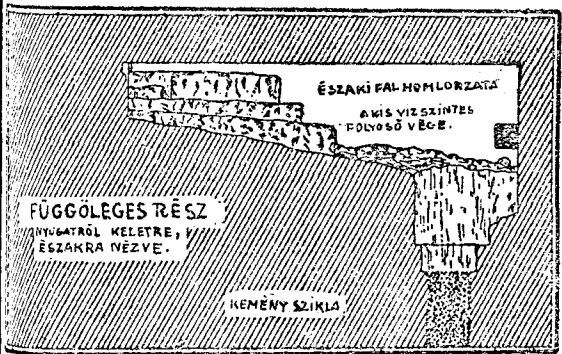
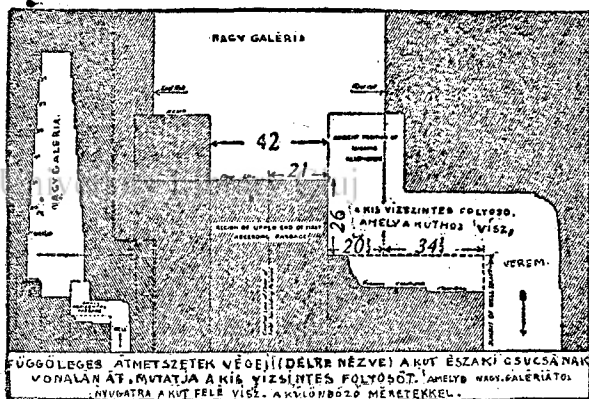
nyolc hüvelyk magas folyosó vezet egy kis kamrához, amely „előszoba“-ként ismeretes, amely valamivel szélesebb a folyosónál. Körülbelül tíz láb hosszú, tizenkét és fél láb magas és két szobára oszlik. Az embernek meg kell hajolnia, ha be akar lépni ebbe a szobába. De amint belép, gránitmennyezet van felette. A gránitmennyezet azt jelképezi, hogy abban a pillanatban, amint valaki Isten szolgálatába lép, isteni védelemben részesül. Azonban látszólag nem mehet tovább, mert egy nagy gránit-kockával találja magát szembe. A továbbjutás egyetlen módja, hogyha ismét oly alacsonyra hajlik az ember, hogy átbujhat a gránit-kocka alatt. Ez a Krisztus szolgálatába való teljes belépést jelent. „És valaki nem hordozza az ő keresztyét és én utánam jó, nem lehet az én tanítványom.“ (Lukács 14:27) Amint lehajlik, hogy felemelje az ő keresztyét és a gránit-kocka alatt átmegy, rögtön egy gránit-padrólra lép (lásd a rajzot). Azután isteni állványa és mennyezete van. „Krisztusban győz az ujteremtés“, ez a tény van itt jelképezve. Ez az előszoba, mely néha tanteremnek neveztetik, ahol a keresztyénnek elő kell készülnie a Krisztussal való jövődőléséig. (Jelenések 3:21) Ebben az isko-

ban megmarad azután földi pályájának ész hátralévő részén. Egy további meghajlás jelképezi az emberi természet halálát, mivel „hús és vér nem örökölheti a mennyek országát“ és beépít a Király szobájába. Ez a szép szoba talán képviseli a tróntermet, az isteni ter-

születet, a halhatatlanságot. „Amelyek általában igen nagy és becses ígéretekkel ajándékozott meg bennünket, hogy ezáltal az isteni természet részeseivé legyetek.“ (2 Péter 1:4) Ez a kúposzlop legnagyobb szerű szobája; közel 17 láb, északra és délre 34 láb, nyugatra és keletre 19 láb magas. A padlófalak és a mennyezet mind csiszolt gránitból valók. Az északi és déli falakon két szellőztető nyílás van, amelyek felfelé és kifelé vezetnek a külfelületre. Ezek bővebben szolgáltatják a hűvös, friss levegőt. A tartozkodási, illetőleg lakóhelyet jelent,

hez, lemegyünk a Vízszintes Folyosóba, amely délre vezet közvetlenül a Nagy Galéria padlója alatt, de vízszintes felületen. Ez megint 42 hüvelyk széles és 48 hüvelyk magas és mintha folytatása lenne az Első Felfelé Menő folyosónak, eltekintve attól, hogy a Nagy Galéria ugyszólván közbevetetett, mint hogyha egy közbevetett munka volna, mint hogyha Isten a törvény által alkalmat kínált volna a zsidóknak, amelyet ők nem használhattak fel, mire egyidejűleg egy másik munkát is végzett. Később, mikor a zsidók átjöttek a „Kúton“ keresztül, Isten egy másik munkát kezd velük és általuk az egész többi emberiséggel. Pál apostol ismét szavakkal mondja el azt, ami itt jelképezve van: „Mert nem akarom, hogy ne tudjátok atyámfiai ezt a titkot... hogy a megkeményedés Izraelre nézve csak részben történt, ameddig a pogányok teljessége (az égi híváshoz elhívottak teljes száma) bemegy. És így az egész Izrael megtartatik (a megkeményedéstől), amint meg van írva, eljő Sionból a Szabadító és elfordítja Jákóbtól

a gonoszságot. „És ez nékik az én szövetségem, midőn eltörlöm az ő bűneiket.“ — Rómabeliek 11:25-27; Zsidók 8:10.

Ez a Vízszintes Folyosó hosszának első hat hetedrészén vagy 108 lábnyira negyvennyolc hüvelyknyi magasságra emelkedik. Ezen a folyosón keresztül, sokkal könnyebb bejutni a királyné kamrájába. Ez egy különös hét-szögű terem, délen és északon 17 láb, keleten és nyugaton 18 láb, az északi és déli függőleges falak körülbelül 15 lábnyiak és egy csúcsos mennyezet, amelynek csúcsa körülbelül husz lábnyira van. Ennek is vannak szellőztető nyílásai, jelképezvén ezzel egy lakhelyet. Mészkövel és márvánnyal van kifarva, amely gyönyörűen jelképezi a tökéletes emberi természetet. Áldottak az alázatosok, mert ők fogják örökölni a földet.“

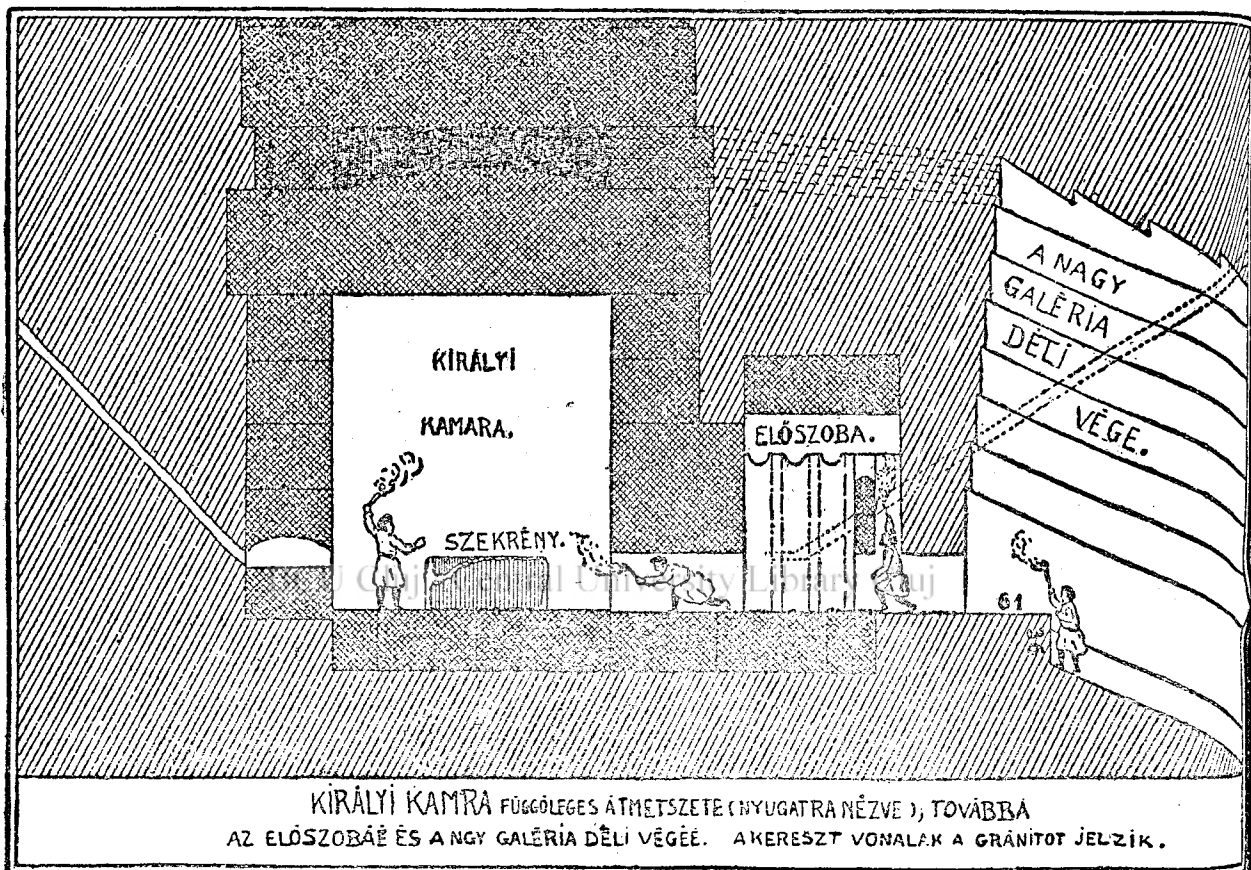
ely jelképe annak a helynek, melyet Krisztus az ő egyháza számára készített, amint azt megígérte: „Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek“ és „aki győz, megadom annak, hogy az én királyi székemben üljön velem.“ (János 14:1-3; Jelenések 3:21) A nagy kúposzlop tehát jelképileg fejezi ki Pál apostol szavait: „A Krisztus Jézusban onnét felfelől való elhívása jutalmára.“ — Filippibeliek 3:14.

Szent Péter pünkösdi napján mondott nagy beszédében kijelentvén Isten szándékát, ezeket mondotta: „Kit az égnek kell magába fogadnia mind az időkig, miglen ujjírt teremtetnek mindenek, amikről szólott az Isten

Visszatérve a Nagy Galéria alsóbb végé-

minden ő szent prófétájának szája által eleitől fogva (beleértve a nagy kúposzlopot is).“ (Cselekedetek 3:21) Érdekes, hogy a királyné kamarájának a padlózata csak valami kevéssel van felette a nagy kúposzlop bejárati ajtaja szintjének és az Első Fölfelé Menő Folyosón a padlózat ugyanazon szintjével, amely jelzi Jézus születését, aki mint tökéletes emberi lény született a világra. Gondoljunk továbbá a bibliai összefüggésre Mó-

hat munkanapot, egy pihenő napot, amin azt a Mózesi törvény elrendeli. A zsidó nap 24 órából állott. Az emberi családnak, mint egésznek a napja, ezer évből áll. Hat nap a bűn és halál 6000 éve; egy nap 1000 év a ember helyreállítására a halálból és tökéletlenségéből. Mindkettőt úgy a Biblia, mint a nagy kúposzlop is tanítják. Mindkettő tanítja, hogy volt olyan idő, mikor a bűn ismeretlen volt; mindkettő tanítja, hogy ismé-

zes Első Könyvének első három fejezete és a Jelenések utolsó három fejezete között, különösen pedig 1 Mózes 3 és Jelenések 21 között.

Ádám elvesztette az emberi tökéletességet, az emberi természetet és életet és egy földi birodalmat. Semmit sem veszített el, ami mennyei lett volna. Ezért a mennyei állapotból, életből vagy uralomból semmi sem volt neki visszaadható.

A királynő kamarájának a folyosója hetedrészekre osztva, a kúposzlop jelzi az ember tapasztalatát az ő „bűnös hete“ folyamán —

eljön az idő, amikor a bűn ismeretlen lesz és csak mint a múlt rémmeséjéről fogunk róla beszélni. Mindkettő tanítja, hogy bár az ember tapasztalata a bűnnel és halállal borzasztó volt, ez az ő jövő boldogságává fog átváltozni és hogy mindenki, aki akar, visszatérhet az isteni kegyelembe. A tökéletesebb és jobb tapasztalatot szerezhet. Mindkettő oly teljes harmoniában van, hogy jözan ész nem kételkedhetik, mert az az elme, amely kitervezte az egyiket, az rajzolta meg a másikat a tervét is. — A két

(Folytatása következik)

FRANKLIN Benjámín, mint Amerika követe, mikor Párisban volt, egy estét töltött a francia főváros irodalmi férfiival, s amint mondják, ezen az estén felszólították, hogy ő is járuljon hozzá a beszélgetéshez. Erre ő kihuzván a zsebéből egy erre az alkalomra készített kéziratot, megjegezte: „Egy igen régi könyvet olvasgatva, az irodalomnak egy valóban elragadó szakaszát futottam keresztül, amely remélem, Önök közül is sokat éppen annyira fog érdekelni, mint engemet. Lemásoltam s ha megengedik, elolvasom.“ Mai leckénk története volt az valóban, Rúth könyvében foglalt történet egészen. A szóbeszéd azt mondja, hogy a hallgatóság egészen el volt ragadtatva s tudni kívánták, hogy hol lelhető a régi históriában ez a szép eszményi történet. Fölöttébb meg voltak lepelve, mikor Franklin Benjámín közölte velük, hogy a Bibliából másolta. Ugyanis Franciaországban az időben, legalább irodalmi és hivatali köreit tekintve ágosztikus volt, ha nem átheista (istentagadó).

Rúth története némi bepillantást enged nekünk az izraeliták viszonyaiba. Feltárja nekünk, hogy mély vallásos szellem lappangott a háborúk és fogságok stb. felszíne alatt, noha ez utóbbiak minden nép történetében inkább figyelmünkbe tolnak. A kezdet Betlehemben volt, „Dávid városa“-ban, ahol századokkal később Jézus született — „Dávid fia és Dávid Ura.“ A család vallásos érületét elárulja nevük eredete is. Elimélech, a férj neve, azt jelenti, hogy: Az én Istenem király. Feleségének, Naóminak neve azt jelenti: Jehova gyönyörűsége. Két ifju gyermekük volt: Máhlon (beteges), Kiljon (epekedő).

Elcsüggedtek ellenségeik folytonos betörése és fáradtságuk gyümölcének gyakori pusztulása miatt, s végül egy szigorú aszály következtében, mely nagy éhséget okozott, elhagyták otthonukat, átkeltek a Jordánon Moáb földjére s tíz esztendeig ott laktak. A két fiu itt megházasodott. Mind a kettő meghalt, özvegyeket hagyván hátra s végül Elimélech is meghalt. Minden valószínűség szerint az Igéret földjének elhagyása s a bálványimádók földjén való élés, kik semmi módon nem éltek Istennel szerződéses rokonságban, nem lehetett valami nagy hasznára a családnak. Mert mikor Naómi elhagyta, hogy visszatér szülőföldjére, úgyszólván semmije sem volt.

Már itt méltó nekünk megtanulnunk azt leckét, hogy sohasem jó politika, vallásos érdekeinket feláldoznunk muló érdekeinkért. Minden keresztyénnek az legyen a jelszava: „Isten legelőbb.“ Nem mondhatjuk azt, hogy talán azért költöztek Moádba, hogy valamelyes hittérítő munkát végezzenek. Mert noha a Moábiták Lót leszármazottjai voltak s így rokonságban voltak az izraeli-

tákkal s bizonyos mértékig ugyanazt a nyelvet beszélték, mégis Istennek frigye csak Ábrahám leszármazottjaira vonatkozott, a többiek idegenek, kizártak voltak Izrael közös üdvéből, épügy, mint a többi pogányok. Tehát nem lett volna rájuk nézve ajánlatos megkisérelni a Moábiták megtérítését, mert Isten nem hívta a Moábitákat, hanem csak pusztán az izraelitákat, amint olvassuk: „Csak titeket választottalak magamnak e földnek minden nemzetségei közül.“ — Ámos 3:2.

Mindazonáltal sok keresztyén ugyanabba a tévedésbe esett, mint ez a család. És ha valóban keresztyének ezek, annál nagyobb a felelősségük, mert a keresztyének magasabb rendű rokonságban vannak Istennel, következésképp az ő akaratának s a józan ész szellemének tisztább ismeretével kell bírniok. Nem volt okos cselekedet a pogányok földre vinni két fiut, hol igen könnyen érhette őket fertőzés. Ahelyett minden okos befolyást érvényesíteni kellett volna körülöttük, hogy megőriztessék Jehovával való hűségük.

Kétségtelen, hogy Naómi elgondolhatta mindezt, aminthogy ez jelezve is van a mai leckében: „Mert nagy keserűség volna az nekem, inkább, hogy nem mint néktek, de az Úr keze vert meg engemet.“ Itt ismét megértjük, hogy az Úr ellene fordult keze tulajdonképpen az ő kedvezésére szolgált, hogy ez az ő érdekében való alkalmatos befolyás volt, mely visszajuttatta Naómit az ígért földjére.

KÉT GYÖNYÖRŰ JELLEM

Naómi (Jehova gyönyörűsége) kétségtelenül szép jellem volt. Ezt bizonyítja két menyének iránta nyilvánított mély szeretete. Mind a kettő inkább választotta, hogy vele maradjon s a Naómi szülőföldjére menjenek, elhagyva a maguk otthonának kötelekeit. S el is indultak vele. De mikor Naómi megfontolta, hogy ezek idegenek lesznek idegen földön és epekedni fognak a szülőföld után, épen ahogy ő epekedik mostan, gyöngéden sürgette őket, hogy gondolják meg a dolgot s térjenek vissza hazájukba rokonaikhoz, szokásaik és viszonyaik közé s menjenek ujból férjhez stb. Az egyik emellett döntött és csókkal bucsuzott Naómitól. De a másik, Rúth, olyan gyönyörű szavakban tört ki, hogy ezek a szavak örökre azonosíthatók lesznek a legklasszikusabb költéssel.

„Ne kérj engemet, hogy elhagyjalak téged,
Avagy elmenjek tőled.

Mert ahova menédsz, oda megyek,
És valahol lakádsz, ott lakom.

A te néped az én népem,
S a te Istened az én Istenem.

Ahol meghaládsz, ott halok meg,
És ott temettetem el.

Igy cselekedjék velem az Úr és ezt mivelje velem,
Ha az egy halál nem választ engemet el tőled."

Mikor azt mondjuk, hogy Rúth megtért, valóban nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy keresztyénné, vagy a keresztyén ígéretek örökösévé lett, mert ilyen nem létezett mindaddig, míg Krisztus, az ő halálával meg nem nyitotta „az új és eleven utat“, a fátyol mögött. Rúth ugyanis a Judaizmusra tért meg és ez friss bizonyossága Naómi hívő életének. — Rúth 1:16, 17.

A HATÁROZOTT DÖNTÉS ÉRTÉKE

Egy dolgot érdemes itt megjegyezni. Nevezetesen azt a határozottságot, amellyel Rúth döntött. Nem volt az ajánlat, annak ideiglenes megkísérlésére, hogy hogyan folya az élet Judeában, hanem halálra való döntés volt. Ebben a tekintetben minden igaz megtérés egyforma. A keresztyén például nem lett valóban keresztyénné mindaddig, míg önmagát ép ily határozottan és véglegesen arra nem szentelte, hogy elhagyja a világot, annak dolgait, szeretéseit, reményeit és törekvéseit, hogy mindent és önmagát is odaáldozza az Úr halálra való szolgálatának. A határozott döntés értékét az élet tekintetében alig becsülhetjük túl. Ezer, meg ezer élet elragyásodott a határozottság hiánya miatt. Isten előtt csak a határozottság az egyetlen föltétel, amellyel remélhetjük, hogy „elhívátásunkat és kiválasztásunkat biztossá tehetjük.“

Hűséggel az ígélet iránt, melyet Isten a zsidó népnek tett, Naómi és Rúth megáldattak az Úrhoz, az ő népéhez, ígéletének és frigyének országához való megtérésükben. Emlékeznünk kell arra, hogy a testi Izraelnek tett minden ígélet földi, míg a lelki Izraelnek tett ígélet mind mennyei volt.

Naómi jellemének mind nemessége, mind bölcsessége nyilvánvalókká lettek életmódjában, melyet követett Betlehembe megérkezésekor, mikor ugyszólván fillér nélkül volt s képtelen arra, hogy férjének és fiainak, mint az ország földjében való részeseknek érdekelttségét ismét megszerezze. Nem koldult, se Rúthot nem kérte, hogy kolduljon. Se tettetett panasz, se tettetett szerénység. Rúth kiment, mint minden más szegény asszony, hogy egy maroknyi gabonaszemet gyűjtsön kalászonként az aratók után. A törvény idején az isteni gondviselésből a szegények részére juttatott osztályrész volt az, hogy senki sem arathatta le földjének szélét, hanem azt a szegényeknek kellett hagynia. Naómi azt tanácsolta Rúthnak, hogy menjen egyik gazdag rokonának, névszerint Boáznak földjére kalászt szedni.

DÁVID KIRÁLY NAGYANYJA

Ahogy Naómi sejtette, a gazdag Boáznak feltűnt a szerény fiatal asszony, aki na-

ponként kalászokat szedett az ő földjein. Későbbben értésére jutott, hogy ez az asszony neki oldalági rokona. A zsidó törvény útját követte Boáz és Rúthot feleségül vette. Obed volt fiuk neve, ennek fiát meg Jessének (Isai) hívták, Dávid pedig a legfiatalabb volt Jesse fiai között.

A Biblia igen becsületes könyv. Nem titkolja el azt a tényt, hogy Ráháb tisztátalan személye házasság által befogadtatott a zsidó nemzetbe és Dávid, Salamon és Jézus ősvévé lett. Nem titkolja el a Biblia azt a tényt sem, hogy Rúth természet szerint idegen volt, pogány egykori időben, bálványimádó. Semmi más könyvben nincs ekkora becsületesség. Hasonlóképpen az Új-Testamentum is csodálatos őszinteséggel beszél el egyes részleteket arról, hogy saját tanítványai hogyan lettek hűtlenek Krisztushoz, hogyan hagyták cserbe mindannyian őt és elmenekültek és hogy az azután oly nemes viselkedésű Péter hogyan tagadta meg a Mestert átkozódások között, továbbá, hogy a nép a templomban prédikáló Péterről és Jánosról tudta, hogy iskolázatlanok voltak.

Hasonlóképpen nincsenek semmiképpen elpalástolva, vagy eltitkolva Dávid királynak s a királyi család más tagjának gyengeségei és bűnei sem. Mindannyian leleplezettek, megfeddettek, kijelentetik megbüntetésük s a bűnösnek megbánása is megjegyztetik. Bátran hihetünk az ilyen becsületes íróknak, épen úgy, mint ahogy napjaink történetének megírása terén is hajlandók lennénk feltétlen hitelt adni az ilyeneknek. Valóban nem ismerünk egyhamar akármilyen más történeti művet, mely őszinteségben a Bibliával összemérhető lenne.

HOGYAN LEHET VALAKI KERESZTYÉNNÉ?

Ezekben a tanulmányokban mi semmi kísérletet nem teszünk szenvedélyes térítésre. Inkább Krisztus szavai szerint azt reméljük, hogy mindenki az igen és nem között határozva, végül is az Úrhoz csatlakozik, csendben le fog ülni és megszámlálja költségét mint a Mester utasította vala. Mindazonáltal komolyan hangsúlyozzuk a döntés fontosságát és pedig a határozott döntését, mint amely lényeges a kellő lelki békességre és a kellő keresztyéni haladásra és a szentekkel való öröklésre a jelen evangéliumi korszak határai között. — Kolossé 1:12.

Akik arra szánják magukat, hogy szívüket Istennek adják, azok tudják, hogy „nem adatott más név az ég alatt és az emberek között“, mely által mi Isten kegyelméből visszaállíthatunk s fiaink házába belépni engedelmet nyerhetünk, mint a Jézus neve. „Az ő nevében“ — annyit tesz, mindenben, minden által és mindennek ségtségével, amire ez a név bennünket rásegít, hogy hitet nyerjünk Istenben s engedelmessé-

ígéje iránt. De miután a döntéshez el-
többször elmentünk, a jelentése az: „A te Istened az én
istenem létszen.” A döntéshez való jutás
útja: a fiak házához való csatlakozás Krisz-
tus által. Meg kell jegyeznünk, hogy mi soha
nem sikerült a csatlakozást nem
elvégeztünk. A Biblia sem teszi ezt. A Biblia
tanítása csak annyi, hogy mindenki abból
a célból, hogy a fiak házában tagja legyen,
csatlakozzon az Úrhoz csatlakozni — Krisztushoz
— általa az Atyához — hogy örökösé legyen
Istennek és örökös társa Krisztusnak. Akik ezt
nem teszik, azoknak neve beiratik nem valamely
keresztyén tagsági lajstromba, hanem „a Bárány
könyvébe”, amely könyvben levő nevek
beírattak a mennyben.

A következő lépésüknek annak kell len-
nie, hogy mondják: „A te néped az én népem
létszen.” És oly biztosan, mint ahogy Isten
szól a népéből mindenki egyazon családbelinek
tekintetű, épúgy annak fognak tekintetni
magukat akár a római katolikusok, akár a bap-
tisták, akár a methodisták, akár a presbite-
riánusok, akár a reformátusok, akár az angli-
kánok között találhatunk, akár kívül bár-
mely felekezeten. Isten népe mind egy, mi-
attól egyetlen lélek által vannak megkeresz-
telve egyazon lelki testté, melynek feje Krisz-
tus, akinek lelke átjárja összes tagjait. —
Korinthus 12:13.

Nem csak keresnünk kell az Úr népét,

hanem el kell ismernünk őket és barátko-
zunk velük, akár fehérek, akár feketék, akár
gazdagok, akár szegények, akár tanultak,
akár tudatlanok, mert „mindnyájan egy
vagytok Jézus Krisztusban” és „a ti Meste-
retetek egy, a Krisztus.”

Azoknak, kik Krisztushoz jönnek, tudni-
valójuk tulajdonképpen az, hogy tudakol-
ják és keressék meg „a régi ösvényeket”,
Krisztusnak és apostolainak lábnyomait, ta-
nitásait, gyakorlatukat és ne engedjék
befolyásolni magukat a modern csapongá-
soktól, a tévesen annak nevezett bölcselo-
tektől és tudományoktól és a sötét korszak-
ok hitvallásaitól és elméleteitől. „Mindnyá-
jan Istentől fognak taníttatni”, — ígéret ez,
mely a hit egész háznépére vonatkozik. Is-
ten ígéje pedig „alkalmas időben való ele-
del” és erő, melyet a gondviselés szerzett
megegyesítésükre, felépítésükre és a király-
ságban való részesedésük előkészítésére.

Ne kérj engem, hogy elhagyjalak!

Hogy hűtlenül megtagadjalak!

Ahová méssz, én is oda megyek:

Bármi érjen, mindig veled leszek!

Hazádban, fellelem hazám,

Istenedben: édes Atyám!

Ahol meghalsz, ott akarok meghalni,

Sírod, sirom — nem akarok mást vallani!

Oh így legyen az én sorsom:

Az Úr mindig melléd esson!

AZ INDULAT HEVE

E GYSZER-MÁSSZOR bizonyára mindnyá-
jan érezték az erős felindulásnak a ha-
tását. Legtöbbször közülük szerelmese-
k voltak és talán még most is azok. Ezek köny-
veken meg fogják érteni, hogy a **gondolat**
erős lelki felindulást okozhat és az érzelmek-
nek oly áradatát idézheti fel, hogy sokszor
nagy, habár rövid tartamu lelki felindu-
lás után hasonló erejű fizikai reakció és
végtelen fáradtság és bágyadtság követke-
zik, amely egészen a teljes kimerülésig fo-
kozódhatik.

Lehet, hogy egy olyan alkalom adódott
elő, amely a harag, féltékenység vagy a boss-
zúság szenvedélyét ébresztette fel. Az in-
dulat elnyomatott, nem engedték külsőleg
kifejezésre jutni. Más szavakkal, az egész
személy megmaradt a bensőnkben anélkül, hogy
fizikailag külső kifejezésre jutott volna. Ezt
lelki állapotot, amíg tart, sok fizikai funk-
ció érzéki meg. Nincsen étvágyunk, nem ki-
vágunk az ételt; az étel gondolata pedig,
bárha ilyen támadt, inkább undorító, a
szívverés rendellenes lesz, a vérnyomás na-
gyonh, fojtó érzés a torokban, az emésztő
szervekben zavar áll be és sok esetben, ha
az illető testileg gyenge, ájulás is bekövet-
kezhetik. Az anyagcsere, az a csodálatos fo-

lyamat, amely által a természet elpusztítja
az elhasznált szöveteket és újakkal cseréli
ki, nagyon szenved. A szervezetet elhasznált
anyagok lepik el és mivel az eltávolítás ren-
des csatornáira erre az időre bezárulnak, be-
következik az egész test megmérgezése. Na-
pökig, sőt hetekig is eltart, míg a felindu-
lás vagy szenvedély következményeitől tel-
jesen megszabadulunk.

A TERMÉSZETES TEVÉKENYSÉGBEN ZAVAR ÁLL BE

Walter B. Cannon a Harvard orvosi főis-
kola tanára „Mit okoz az erős felindulás”
című cikkében többek között ezeket mondja:
„Az X sugarak lehetővé tették nekünk,
hogy belenézünk az állatokba, mialatt azok
emésztenek. Nagy izgalom okozása esetén
a köpülő mozgást végző gyomor elernyed,
tétlen zacskóvá válik, a belek megszünte-
tik a mozgásaikat és az emésztő mirigyek
nem választják ki többé a nedveket, melyek
a táplálékot a felszívódásra alkalmassá tes-
zik. Tehát az egész jótékony folyamat holt-
pontra jut. Az emésztő tevékenységnek ezen
megszünése, amelyet először alsóbbrendű
állatokon mutattak ki, az emberi lényeknél
is igazaknak bizonyultak. Érdekes, hogy az

indulat kitörésekor az emésztő csatorna munkája nemcsak, hogy megáll, hanem jó darab ideig a vihar elmulta után sem indul meg újra.

A civilizált étellel járó sok baj, aggodás, izgalom ilyen jellegű. A tőzsdeügynök az árfolyamot lesve ép oly zavart szenvedhet, mintha egy fenevaddal találná magát szembe. Abban az állapotban azonban, amelyben rendszerint lenni szokott, nem kívánja meg az izomerő kifejtést vagy kitarást, amire a bonyolódott belső szervek tulajdonképpen kifejlődtek. Más szavakkal, a faji szokások miatt, amelyek őseinknél sok nemzedéken át kifejlődtek, akiknek védekezniök kellett az erős támadások ellen, ma mélyenfekvő zavarok izgatnak minket, amelyeknek rendszerint csekély hasznát látjuk... Az orvosok tudják, hogy az emésztési zavarok nagy része, amelyeket kezelnek, „indulati emésztési zavarok.” Az emésztési zavart nem az okozza, hogy a beteg mit eszik vagy hogyan eszik, hanem az, amit gondol és érez, mialatt a táplálék emésztése tart.

Az efafta emésztési zavarok nagy része olyan embereknel fordul elő, akik bőséges lakoma után elmennek a moziba és egy-két óráig tartó előadást néznek végig, ami az emésztő készülékük működését állandóan akadályozza. Az ily módon okozott izgalomnak nincsen fizikai levezetése, következésképpen az egész reakció a testre hat vissza. A rendes folyamatokban komoly zavar áll be; a táplálék, amelynek meg kellene emésztődnie, a gyomorban marad és előrehaladott rothadási állapotba jut, mielőtt a „feldolgozási folyamat”, amely a gyomorban játszódik le, be van fejezve és mielőtt a táplálék és a mirigyváladékok keveréke felszívódás céljából a belekbe megy át. Az eredmény a kiküszöbölési gépezet túlterhelése, amelynek nagyon mérges salakkal kell megbirkóznia egy rendkívül túlterhelt gépezettel. Ha ez az állapot huzamosabb ideig tart, úgy elkerülhetetlenül bekövetkezik a gépezet megromlása és a sokféle komplikáció, ami állandó „orvosi kezelésre” vezet és amely abban áll, hogy mesterségesen akarja a természet célját elérni.

Valószínű, hogy a gyomor és bélrendellességek 90%-a az emberek lelki állapotának a következménye.

Sokkal komolyabb lesz a dolog, hogyha a testi folyamatok megszakításával és megszakításában tovább és tovább megyünk.

Rossz táplálék okozta önmérgezésnek lelki felindulások által súlyosbitva igen messzemenő következményeket vonhatnak maguk után.

AZ EMBER BONYOLULT GÉPEZET

A lélek egy nagyon különös dolog. Nem az agyhoz hasonló fizikai mechanizmus. A gondolatok összetétele Webster szerint „az

ember értelmi képessége.” Az agy testi anyagból „sejtekből” összetett gép, központja az idegrendszernek és székhelye a tudatnak és az akaratnak.

„Értelem” és „lélek” gyakran felváltva fordul elő, azonban e cikk írója szerint különbség van a kettő között: az értelem fokozottabb megnyilatkozása a léleknek, mint maga a lélek. Az agy, a gépezet, amely a tudatnak és az akaratnak a székhelye, igen kényes szerv, mely mint a test minden szerve egészsége és növekedése tekintetében tisztán tápláléktól függ. A vérkeringés olyan rendszer, amely az agyat és az egész testet táplálja és az elhasznált anyagokat az anyagcsere folyamata távolítja el. Maga a vérkeringés egészséges volta az emésztő és kiküszöbölő szervektől függ. Az egyik megzavarását a másik automatikusan megérzi.

Az emésztés és eltávolítás megzavarása a véráram megmérgezését idézi elő, amitől viszont az agy szenved a rossz táplálék miatt és ha az így elhasznált anyag el nem távolíttatik, akkor ez anyag magát az agyat lepi el. Az agy rendellenes működése zavart okoz a lélekben, amennyiben a felvett benyomások és képek „ismeretek” rendezésének a folyamata meglással, ami azután lelki zavart és rendellenességet eredményez. Valamint a test egészségének a fenntartására testgyakorlat szükséges, azonképpen a lélek egészségének és jólétének a fenntartása is megkívánja a gyakorlatot. Az emlékezet meggyengülése a korosabb embereknel megromlott agybeli anyagnak, sejteknek felgyülemelése, melyeket a véráram éveken keresztül el nem távolított és ennek folytán a vérkeringés elveszti tápláló értékét és az agy éhez és legyengül.

BENYOMÁS ÉS KIFEJEZÉS

Az az agyvelő, amely folyton nagyon heves természetű benyomásokat raktároz fel, amelyek a megszerzés folyamata alatt nagy izgalmakat váltanak ki, sok bajt gyűjt a jövőre.

Egy lobbanékony, heves természetű lélek, amely állandóan ilyen természetű képekkel és gondolatokkal foglalkozik, az egész szervezettel reagál önmagára és fokozatosan rombolja le nemcsak a testi szervezetet, hanem önmagát is, a szó szoros értelmében felégeti magát.

A gondolat a nyelv és toll útján jut kifejezésre. A toll tulajdonképpen egy hallgató nyelv, mert a nyelvnek a kifejezéseit a toll önti írott formába. A toll és nyelv kifejezése az indulatok nagy viharát szokta felidézni. Jakob apostol nyilvánvalóan tudott valamit a beszéd által felidézett romboló hatásról, mert ezt mondja:

„Ezenképen a nyelv is kicsiny tag és nagydolgokkal hányja magát. Imé csekély tú

nyilván nagy erőt felgyújt! A nyelv és tűz a gonoszosságnak összessége. **Ugy van a nyelv a mi tagjaink között, hogy megszeplősíti az egész testet és lángba borítja életünk folyását.** — Jakab 3:5, 6.

Ma a világ tele van a nagy lelki viharok okaival. A gyűlölet és ellenségeskedés oly sok, hogy a harag, szenvedély és félelem indulatai naponta lesznek felkorbácsolva. A világ lelki állapota a végsőkig meg van feszítve, mert mindenkit izgat a kérdés: mi lesz a mostani rendetlen állapotnak a következménye. Ezt a lelki állapotot sok ember fizikai állapotba tükrözteti vissza és visszatükrözi a sok orvos, fogorvos, patika és természetkezési vállalat.

Egy további visszatükröződése ezeknek az állapotoknak a bűn és kicsapongás megnövekedése, a kábító szerek élvezetének és az izsakosságnak rettenetes rombolása és az emberek élvhajászata és izgalom keresése. Szinte úgy látszik, mintha a világ az örület szélén állana.

A mozgószínház nem az egyetlen vagy nem a fő okozója az egészség megromlásának a lelki szuggeszció által. A léleknek bármily forrásból eredő megmérgezése elkerülhetetlenül magára a testre is visszahat. A szennytartalma könyv (és a mi modern „háromszög” és „problema” novelláink, mint a képzelet leplébe burkolt undorító történetek) ugyanannyi vagy még több kárt is okozhatnak.

Egy férfinak vagy egy nőnek nem kell szükségképpen romlottnak lennie, hogy az elfajultak idegizgalmaát átélje; mert ki lett mutatva, hogy egy szennytartalmú novellával eltöltött este valakit egy különös fajta lelki részegségbe juttatott, ennek minden kísérő jelenségével és a romboló hatás ép olyan volt, mintha a fizikai test ugyanazt csinálta volna végig, amibe a lélek belemerült.

A kicsapongási és kéjelgési jelenetek olvasását megengedni, hogy a lélek fokról-fokra haladjon, míg eléri a csúcspontot, annyi, mint a bukott emberi természet összes lappangó kéjvágyainak a felkorbácsolása. És ha egyszer fel van korbácsolva, a lélek addig játszadozik és incselkedik a dologgal, amíg beáll a teljes kimerülés az ezt kísérő testi reakcióval. Ha valaki ezt huzamosabb ideig folytatja, úgy a test állandó legyengülése következik be.

VIZET A TÚZRE

Ezzel szemben a léleknek magasabb, nemesebb dolgokra való állandó reáirányítása az egész szervezetre erősítőleg hat. Legalább ez mondható a keresztényen tudomány és az új gondolat alapelvei tekintetében, hogy a helyes dolgok elveihez való ragaszkodás jószagos fizikai hatásokat vált ki. „Annak-okaért az az indulat legyen bennetek, amely

volt Jézus Krisztusban” — mondja Pál apostol. (Filippibeliek 2:5) Hogyha minden ember belátna annak az állításnak az alapigazságát, hogy az igazság és igazságosság elveire való folytonos gondolás a testre élénkítő hatással van, úgy sokkal könnyebb volna belátni legalább azt, hogy „valaki olyan, ahogyan gondolkozik.”

Azok, akik Krisztus azon teljességébe léptek be, amely a mostani időben lehetséges, könnyen felismerik, hogy nagy jelentősége van annak, hogy Pál az emberi testet hozza fel Krisztus és az ő egyháza közötti rokoni kapcsolat ábrázolására.

E rokonság ábrázolásával reámutat arra, hogy Jézus a feje ennek a testnek és hogy a test részei képviselik az ő teste tagjait az egyházat. Minden ösztönzés a jóra vagy a rosszra a fejtől jön. A fej tartalmazza az agyat, az észnek a székhelyét, az értelemnek és az akaratnak a székhelyét.

Igy van ez Krisztussal: Ő, mint ennek a csodás testnek irányító feje bocsát ki szellemi természetű ösztönzéseket, gondolatokat az ő teste egyes részei által. Ezek automatikusan visszahatnak ezekre az ösztönzésekre és az Ige csatornáján keresztül folytonosan megtisztítatnak és tápláltatnak ép úgy, ahogy az emberi test részeit a véráram táplálja és így szellemileg egészségesen növekednek. Krisztus vére és szellemi ereje nélkül meghalának.

A világi utat követni ma annyi, mint követni az utat, amely gyors pusztulásra vezet. A nyugalom és a józan gondolkodásra jutalom van kitűzve és nagyon kevés emberben van meg manapság az ok és okozat nyugodt átgondolásának a tehetsége és nagyon kevesen tudják józanul megítélni az emberiséget érintő nagy kérdéseket.

Túlfűtött képzelődések és indulatoktól túlterhelt lelkületek keresik a kiútát a káoszhoz, amelyet ugyanilyen fajta lelkek okoztak. Tervet-tervre kovácsolnak a mostani állapotok enyhítésére. Kipróbálják a tervet, de nem sikerül, mert nem alkalmazható türelmetlen emberekre, mivel nagyon lassu. Az emberek félnek a radikálizmustól, mert nagyon gyors, gyűlölik a konzervatizmust, mert megnyirbálja a szabadságot. Az emberek betegek testileg a megmérgezett lélek miatt és lelkileg betegek a megmérgezett test miatt.

Mint egy hideg pohár víz megivása egy lázas embernél, úgy hatott Szent Pál szava egyesekre, akik annak idején lelki zavarban voltak, mivel menekülési utat kerestek a türelmetlen világi állapotból: „És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változtatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” — Rómabeliek 12:2.

Majd ismét az Efézusbeliekhez szóló levélben (4:22-25) „Hogy levetkeztétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a családság kívánalmái miatt (élvagyak — melyek a lélekben fogantak és melyek eljutottak a testbe). **Megújultatok pedig a ti elméteknek a lelke szerint** és felöltöztétek amaz új embert (az egészséges embert, akit az egészséges lélek tett azzá), mely Isten szerint teremtetett igazságban és valóságos szentségben. Azért levetvén a hazugságot, szóljatok igazságot kiki az ő felebarátjával, mert egymásnak tagjai vagyunk.“

Ha ezt tesszük, úgy sok okát távolítjuk el a haragnak és a szenvedélyességnek az emberek, közösségek és nemzetek között és lehetővé tesszük ezzel, hogy egészséges elmékben egészséges gondolatok fogannak, amelyek barátságot teremtenek.

A VILÁGÉGÉS ELALSZIK

Valamint az ittas ember képtelen összefüggő gondolkodásra és józan ítéletre, azonképen a világ is „a részeg emberhez hasonlóan ide-oda támolyog“ és képtelen egészséges és helyes gondolkodásra. Ami áll az ember testére, ugyanaz áll a világ nagy testére is. Az azt vezető gondolat az ősi ellenségnek a Sátánnak a gondolata, aki sok ezer éven át volt ennek a világnak istene és kormányzója. Ebből a megmérgezett forrásból szálltak fel a rossz gondolatok, a brutális szenvedélyek, az alacsony indulatok, amelyek az egész testet megmérgezték. Az örület ma a csúcspontját érte el és a világ fájdalmának hatalmas kitérése, jelei bűnben való betegségének. Miután az indulatok e nagy váltosága tetőpontra hágott és a világ borzasztó haláltusában vergődik, akkor jön majd a nagy reakció, amely le fogja csillapítani a tömegek haragját.

J Á F E T F I A I

[FOLYTATÁS A MULT SZÁMBÓL]

Bátorították az indiánokat, hogy építsenek házakat és farmokat, ültessenek, vessenek, állattenyésztéssel foglalkozzanak. Mikor pedig megközelíthetőkké és tanulmányakká kezdtek lenni — rendszeren, mivel valamely politikai választóközönség akart az ő gyümölcsöző birtokaik tulajdonába jutni — a szerződéses értéktelen papirokká lettek. A meglepődött indiánok egyszerűen parancsot kaptak, hogy tisztuljanak el lakóhelyeikről, katonákat küldtek reájuk, akik terméketlen vidékekre vezették őket, ahol, mint elszegényedett „nyugdíjasok“ kellett tengődjenek.

Ezek a száműzések némelykor, mint például a ponksz-indiánok esetében, szívfacsaró tragédiákká fejlődtek. A kétségbeesett száműzötteket a messzi délen fekvő malária vi-

Ha az ember baja a legnagyobb, Isten segítsége a legközelebb. Krisztus gyógyító és segítő millenáris uralma alatt békeség fogja felváltani Isten ellensége által okozott beteges izgalmat. A nagy lelki felhevülések a múlté lesznek; bánat, fájdalom, szenvedés, halál örökre elmúlnak és boldogság, békeség és öröm marad az ember fiainak az öröksége. Mily csodás szeretettel beszél hozzánk Isten az ő szolgája útján: „És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.“ — Jelenések 21:4.

Felindult lelkek nem alacsonyítják le és nem rombolják le többé az emberek testét. A gonoszság fejedelmének a megkötözésével a nagy Kisértő, aki korokon keresztül felkorbácsolta az ember leghítványabb szenvedélyeit a saját folytonos kárára, az emberiség nyugodtan követheti majd Isten útját és élvezheti a csudálatos áldásokat, melyeket ő gyermekeinek szánt.

Ha majd az igazság helyreállt és az ész újból erősen ül a trónján, az ember lelke elkerüli a rosszat és csak a jóban találja majd örömét. A türelem megtermi a maga tökéletes munkáját és a dicső egyház által nyújtott csudás segítséggel, boldog és jólétnek örvendő világ fog a mult szennyéből és zavarából kiemelkedni, amely örülni fog az Úrnak és az ő hatalma erejének. A Millénumi korszak vége megéri a rossz minden maradványának teljes elpusztulását és egy megtisztult világ visszhangzik majd a legmagasságosabb Istennek a dicsősítésétől: „Szent, szent a seregeknek Ura, teljes mind a széles föld az ő dicsőségével.“ — Ésaiás 6:3.

dékeire vezették, szokatlan éghajlat alá ahol elpusztultak. Mivel az otthonuk elszakítása alkalmával állatállományuk és szerzőságaik legnagyobb részét el kellett hagyniok — így a legszükségesebbek sem állottak rendelkezésükre és útközben, valamint az új hazában óriási arányokat öltött a halandóság.

Bizonyos szivux-törzsek, akik, mint farmerek, már tekintélyes jólétnek örvendhettek, rövidesen teljesen terméketlen vidékekre lettek hajtva, ahol undort keltő élemezés következében, melyet nagyon szűken adtak nekik, gyomorban pusztultak el.

Semmi kétség aziránt, hogy a legtöbb indián-lázadásokat maguk a fehérek provokálták. A fehérek, ahol önzésük csak megkivánta, mindenütt kárt okoztak e szegény-

barabereknek, tekintettel azon elvre, hogy: csak a halott indiánok „jó emberek” — tisztulni engedték őket.

Eleinte, amíg a kegyetlenkedés ily hiriei nem terjedtek az őslakók között, ezek majdnem mindenütt barátságosan fogadták a fehéreket s azt beszélik, hogy az indiánok az ő legkegyetlenebb szokásukat, foglyaik megföldelését, az európaiaktól vették át. De bárha tanulékonyaknak bizonyultak, mindazáltal nem voltak találékonyak és nem volt technikai készségük, hogy oly előző kinzóeszközöket állítsanak elő, mint milyet a fehér-ember alkalmazott az igazság gyakorlására.

A fehér felingerelte az indián öröklött barátságát, sőt túlszárnyalta azt. Az indiai alacsonyabbnak tekintette, hogy nőket vagy gyermekeket leskalpoljon (fejbőrét lenyuzza), amíg jövedelmi forrássá nem tette a gyarmatkormány ezt a kegyetlen szokást, amelyben „skalp-jutalmakat” osztogatott, hogy mint mondták, megszegyenítsék az indiánt, látványosságul téve ezt a természetellenes durvaságot. Wisconsinban francia szörmekereskedők a máglyán égettek el indián asszonyokat.

Sok esetben biztonsággal kecségtették az indiánokat és arra bírták reá, hogy kiszolgáltassák fegyvereiket, mire aztán reájuk fordultak. Egy ilyen eset Koloradóban történt: A kormány védelmi ígéretére támaszkodva Chején-indiánok seregei ütötték fel téli táborjukat, tüzelő anyagról és vadállományról gondoskodva télire U. S. zászlókat tűztek ki, hogy lojálisukat ezáltal is kifejezzék. Hirtelen minden figyelmeztetés nélkül egy lovasosztag vágatott reájuk, jobbra-balra sortüzet adtak a meglepett indiánokra, lerombolták a viskókat, elrabolták készleteiket s az életben maradt kétségbeesetteket a hó borította hegyeken túl üzték. A krónika megemlékezik ezekről az amerikai huszárokról, akik az áldott állapotban levő indián-asszonyok testét felnyitották és menekülő gyermekeknek kezeit vagdosták le stb. Mindazáltal nagy pompa és ujjongás mellett ünnepezték meg Denverben ezt a „győzelmet”, s a skalpjait aggatva ki a színházban és

hurrázó tömeg előtt fejezték ki a közönség háláját a megjelent parancsnokló ezredesnek.

Ahova csak eljutott a kereskedők, vadászok, misszionáriusok előcsapata, mint a fehér civilizáció előfutárai — ott a benszülőttek mindenütt megcsalva, kifosztva és becsapva lettek. A fehérek bánásmódja velük szemben a hatalommal való lelkiismeretlen, vétkes, a felnőttek részéről gyerekekkel szemben elkövetett visszaéléshez hasonlítható. A benszülőtteket fölösleges férgenek vagy bolndoknak tekintették, de mindenkor a fehérember jogos zsákmányakép, akit büntetlenül, tetszés szerint lehet kifogatni, kihasználni vagy kiirtani.

A zabolátlan szenvedélyü orgiák, amelyeket lelkiismeretlen hősök követtek el a föld távoli részein, gyámoltalan és jámbor vadembereken, minden leírást kigunyol. Amerikai „Dongh boy-ok” a Filippi-szigetek tagalan-asszonyain hallatlan becselenségeket követtek el, melyet csak a kozákok ismételték meg szélesebb alapon Keletporoszországban. A jégövi cethal-vadászok kereskedése „feleséggel a téli idényre” megrontotta a jeges észak erkölcsét. Afrikai kutatók panaszozzák, hogy nagyon sok kétes elem jelentkezett az expedícióikhoz, mivel kecségtető volt reájuk nézve a zabolátlan érintkezés a benszülőtt asszonyokkal.

A tosmákok (egy ausztráliai sziget lakói) kipusztulása a bányamunkások és fegyverek által elterjesztett nemibetegség következménye volt. A cethalászok, halkereskedők, parti halászok kicsapongásai örökös szegényfoltok a fehér faj cimerén. A margnesas szigeteken egy derék néptörzs, dacára annak, hogy kanibálok — fajuk brutálitása, kapzsisága és kéjvágya által teljesen elzüllesztettek és elpusztítottak. Egy másik egészséges néptörzs életerejét aláásták alkohollal, ópiummal, szifilisszel, tuberkulózissal stb. s most a Csendes-óceán ezen paradicsoma, ahol egykor egészséges emberek örvendtek az életnek, a szomorúság, részvétlenség és reménytelenség sötét árnyékában sinylődnek.

(Folytatása következik).

V Á G Y A K O Z Á S

Egy könnyű beszél a multról... bus emlékezet...
A boldogság, s mindaz, mi véle elveszett.
A fejlődő élet sok drága reméaye,
Már az emlékek pusztá temetője.
A nyomor és üszkös rom maradt csak nekünk,
A bánat és szenvedés hű társként jó velünk...
Ez jelenünk; s jövőnk biztató reménye:
Lesz e földön öröm, igazság és béke!

Edemes a multat ma még felidézni,

S reménnyel a hideg sors szemébe nézni?
Mikor a föld is reng, inog lábunk alatt —
Vár itt még szebb jövő s benne ránk feladat?
Bizony! mert az Úr ígéje meg nem esal,
Rügyfakadás indul a drága „Tavaszzal”
Beragyogja éltünk az igazság fénye
És lesz majd Sionban öröm, áldás, béke!

Kettős cél előttünk: nagy, szinte döböntő:
Mi legyünk a halász, Jézusunk a mentő.

Mentsük meg a népet, ne tehessék sirba...
Istenhez vezessük vezekelve, sírva!..
Fel hát a szivekkel az Ellen elébe,
Nézz az emberiség forrongó lelkébe:
Igazság, jog, kenyér sóvárgott reménye,
Az elveszett Éden és az örök béke.

Messze elszakadva nyomor szakadt reánk
Sátán rabszolgái, bérencei valánk,
Önmagunkban bizva magunkra maradtunk,
Könyelműen vetve könnyet kell aratunk.
Tegyük most örömmel mit Isten határoz,
Menjünk el megőve lelkünknek Atyjához,
Emelkedjen szívünk fel a magas égbe,
Kitől egyedül jön békeség szívünkre.

Bjártuk Nélküle a föld minden zúgát,
És magunkkal hoztuk lelkünk szennyét, rongyát;
Tudás, hírnév, erő, pénz, dicsvágy hiába,
Még a béresnek is jobb sorsa van Nála.
Nála nyughatik meg kinzott, beteg lelkünk,
Jézus lesz szívünkre balzsamunk és enyhünk.
És a chaosból is, mely oly borzasztó ma,
Csupán Ő vezethet minket a tisztásra.

Szomoru vetését látjuk a halálnak,
Véres korunk békét csak Nála találhat.
Hazug minden béke és gyöngé száll tartja,
Ha Jézust, a békét, szívében tagadja.
Ha csupán emberi tervezésen épül,
Nincs igaz bölcsesség, kötés Isten nélkül.
— Égi Jeruzsálem szívünk hő reménye,
Akit mindenki vár: Jövel, szállj a földre!

Boldog, dicsőbb jövőnk nekünk csak úgy lehet,

Ha a Messiás ül tront a népek felett.
Nem több jog, szabadság, hatalom, pénz, tudás,
Más hiányzik, más kell: belső megújulás!
Megújulna ettől törvény, állam sorra,
De nélküle mit ér, ha más csak a forma.
Más hit nem kell ide, Jézus erőssége,
S lesz akkor közöttünk égi öröm s béke.

Félre hát mindazzal, amivel árthatunk,
A gonosz dudvát ki kell már szaggatnunk!
Özés helyett igaz, nemesebb életet,
Kevés szót, de annál több *cselakedetet*,
Üres szavak helyett több evangélijumot,
S fölélednek újra kihalt puszták, romok.
Zengi szívem hurja s angyalok éneke;
Udv néked nagy király, kitől száll a béke!

Hatalmas Istenünk, ki betöltés mindent, [ped]
Nyujtsd felénk karodat s kéűnk mentsd meg né-
Kinjaitk tengerén reményűnk sziklájá,
Nehéz harcainkban légy hitünk támlája!
Oh tekints e sokat szenvedő világra
És hozd fel nagy napod, döntő igazságra!
Te vagy a szegények s hű szívek reménye,
Törd szét a gázságot, s kérünk lépj a színre!

Uj eget s uj földet ígértél Te nekünk,
Amelyben mindnyájan békére lelhetünk;
Osztasd hát a homályt, s a fényt hagyj áradni,
A gonoszság várát ne engedd állani.
Sátán birodalma hadd omoljon széjjel
S a Te dicsőséged minden helyt töltsön el.
— Esdve kérünk Téged: Jöjjön el országod,
Hogy legyen e földön, a Te akarod.

H O Z Z Á S Z Ó L Á S

FIZIKAI testünk orvosai igen lassan tanulták meg a megkülömböztetést a betegség tünetei és magának a betegségnek az okai vagy tulajdonképeni forrása között. Most pedig a mi szociológusaink a társadalmi test orvosai még sokkal lassabban különböztetik meg az ok és okozatot a társadalmi testet illetően.

A mi szociológusaink azt találják, hogy az emberek tudatlanok és hogy a javak igazságtalanul vannak elosztva. Azonban ezek csak okozatai annak a fonákságnak, melyet másutt kell keresni nevezetesen abban a tényben, hogy a nép elégtelenül van felszerelve a hatalomra való szervezkedés gépezetével. Kezdetben sok minden történt és sokan bíztak azokban, akik egyre jobban sürgették a népnek, mint a hatalom jogos forrásának a megszervezését. De nem kell azzal beélnünk, amit mások tettek értünk. Még az egymással szemben álló erők két malomköve között is, mint a nép és az árdrágítók között folytonos tervezés és folytonos munka szükséges az ellenfél tervei meghiusításához.

Az emberek szenvedésének igazi oka nem az

élelem, ruházat és hajlék hiánya. Az árdrágítók hatalmának a helyére a nép hatalmát kell tenni és minden probléma azonnal meg lesz oldva. Ugyanez lehetett Jézusnak a véleménye is, mikor azt mondotta a sokaságnak, hogy nézze meg a liliomokat és a madarakat. (Máté 6:26:30.) A tulajdonról való felfogását az adófizetés ügyében hozzáintézett kérdésre adott válaszában találjuk meg. — Lukács 20:19 26,

A mi árdrágítóink most a mi csápjaink. Hatalmuk nagyobb a nép hatalmánál, és hogy ha a hatalom valamit akar, azt el is éri. De a népek demokrácia kell, és az emberek azt akarják, hogy az árdrágítók hatalma szálljon át a népre. Akkor azután keresünk olyan befolyásos embereket, akik odavezetik a népet, ahová akarja.

[Az a véleményünk, hogy Isten már évszázadokkal ezelőtt rájötterre, mikor arra háritotta a segélynyújtást, aki „hatalmas”. Isten a Nazareti Jézusban gondoskodott a világ jövő kormányzójáról. Az egyetlen, aki képes arra, hogy az emberiség dolgaiba beleavatkozzon.]

BUKARESTI beavatott körökben az alábbi érdekes epizódot mondják el annak a küldöttségnek római fogadtatója, amelyik a megkötendő konkordátum megbeszélése céljából jelent meg Románia széléről a Vatikánban. A delegációt Gasparri bíboros-államtitkár fogadta, aki a rábeszélések és kapacitálások során bizalmat jelentő akcentussal a következőket mondotta: — A világháborúból a katolikus egyház hatalmában erősen megnövekedve került Önök is beláthatják ezt Uraim, ha megfontolják, hogy négy eszmetelhetetlen ellensége volt a pápának és mind a négy elpusztított. E négy ellenség: Vilmos császár, a török kalifátus és a bulgár királyság. Vilmos császár száműzött, a cár halott, a török kalifa hontalan és a bolgár király látszathatalmat ruházott át fiára. Isten azt kell abban látnunk, hogy a pápaság és ellenségei sorra elhullanak. A bíboros-államtitkár annak hangsúlyosa kedvéért mondotta el mindezt, hogy Románia belássa, milyen érdekei fűződnek a konkordátum tárgyalásának során tőle elvárható engedékenységre. A katolicizmus tehát erősnek érzi a maga hatalmát, s a hatalomérzésnek ez az öntudata bizonyára erősen meg fog nyilvánulni nemcsak a Vatikánban, hanem az egyes nemzeti egyházak politikájában és kulturharcaiban. A keleti egyház csak stilszerűen sorakozik a keleti államokhoz s imé a vetélkedő nacionalizmusok közé az egyház is odaveti az érvénybevivő örök kérdést: ki hatalmasabb? De vajjon a négy ellenség pusztulása erősebb tette-e az egyházat? A cár halott ugyan, de örökébe mégis csak egy olyan ura lépett, melyet a pápaság nem tekinthet gyengébbnek, vagy végtelenebbnek, mint az isten kegyelméből volt zsarnokot. A nép hatalmából lett vezetők, vagy tiránusok sokkal inkább tagadói az egyház hatalmának, mint lehetett a cár, aki mégis csak azon iparkodott, hogy jobbágyai isten-áldozatos barmok legyenek és e ponton minden képviselőjével az isteni hatalomnak szervesen szövetkezett. S ha csak e két ellen-

felet hasonlítjuk össze: a Vatikánt és a moszkvai Kremlt, látnunk kell, hogy a világaluralomért való versengésben kell az embermillióknak elpusztulniuk a jövőben is. A bolsevizmus ugyanugy nem elégszik meg a maga kijelölt határaival, mint a katolicizmus. A bolsevizmus sem ismer el nemzetet, a katolicizmus sem. Egyik részről is, a másik részről is igényt tartanak minden egyes emberre, minden egyes lélekre, olyan imperializmusok bontogatják törekvéseik vitorláját, melyek már nemcsak a testet, hanem a lelket is igénylik.

Az egyháznak, ha komolyan veszi hivatását, ki kell lépnie a hatalomért versengők sorából. Az emberi kultúra és civilizáció lejtőre jutott mai veszedelmes korszakában, amikor a halálsugarak és pusztító gépek tökéletesítésén dolgozik jobbsorsra hivatott ezernyi agyvelő, az egyháznak propagálnia kell az államoknál a fizikai lefegyverzést és ezt megelőzőleg neki magának azonnal véghez kell vinnie a lelki lefegyverzést. A lelki lefegyverzés nélkül a világbéke eszméje üres fantazmagoria és minden emberi érték örök veszélyben forog mindaddig, míg az egyház nem tér vissza eredeti rendeltetéséhez: a felebaráti szeretet meghirdetéséhez és megvalósításához.

Az egyház négy ellensége — ez éppen Gasparri bíboros tévedése — nem azért bukott el, mert szemben állottak a pápasággal, hanem azért, mert **annak az eszmének voltak az ellenségei, melyet az egyháznak és a pápaságnak kellene megtestesítenie.** Az ő bukásukból az egyház nem merithet fölösleges önbizalmat és hatalmi érzést, hanem ellenkezőleg, szomorú példájukon okulva vissza kell térnie azokhoz az emberszerető eszmékhez, melyek az egymásratorés atavisztikus ösztönével szemben az emberek összetételét tette a katolicizmus hivatásává.

Az egyháznak sohasem szabad annak örülnie, ha ellenfelei **elbuknak**, az ő öröme csak akkor lehet krisztusi, ha ellenfelei **megtérek.**

(A „Keleti Ujság“ 1924 aug. 9-iki számából).

K É R D É S E K É S F E L E L E T E K

KÉRDÉS:
Elvilágosítást kérek a dohányról általában.

FELELET:
 A dohány az Ebszülőfélék, tudományos néven *Nicotiana glauca* a *Solanaceae* család géniusza; 40 fajta közt a leggyakoribb Ausztráliában, néhány a Csendes-óceán szigetein és a Szunda-szigeteken, a többi pedig Észak-, Közép- és Délamerikában honos. Európába a dohány először Kristófer Kolumbus hozta, aki 1492-ben Guanahani szigeteit látta, hogy az összehengerített dohánylevelet kukoricalevélbe csavargatják és szivják. Erdélybe Bornemissza Pál erdélyi püspök még 1568-ban

hozta be az első nyers dohányt. Erdélyben törvénnyel szigorúan tiltották a dohányzást s a dohányzókra még az 1697-iki országgyűlés is szigorú büntetéseket szabott.

A dohányt a bennszülött amerikaiak abból a célból használták, hogy az ugynevezett *moszkító* szúnyog ne bántsa őket. II. Ferenc francia király állítólag 1560-ban Flóridából kapott egy dohányt, azt ültette kertjébe s fűvével egyik apródjának orrárákját gyógyította volna meg. Orvosságnak és festéknek is hasznos. A dohánylevél főzate a jubkullancsot, meg a lapostetűt kiirtja. A dohánypor a levél-

tetvet, levélbogarat, nevezetesen a földi bolhát elriasztja a növényekről, ha folyadékával öntözzük vagy dohány-levéllel füstöljük. (Ebből Ön felismerheti, hogy nem a tüdő befüstölésére teremtett növény). Az emberi szervezetre vonatkozó káros befolyását illetőleg a 2-ik számú „Aranykorszak” *Igazság a dohányról* szóló cikke nyújt felvilágosítást melynek áttanulmányozására felhívom szives figyelmét.

KÉRDÉS:

Föltétlen nemdohányzóknak kell annak lenni, aki Isten gyermeke kíván lenni? Mert — úgymond — többeket hallott úgy nyilatkozni: „Isten ugyse”, én is hívője lennék e tannak, csak szabad volna dohányozni.“

FELELET:

Nem éppen abban áll az Istenfiuság, hogy dohányzik-e valaki vagy nem. Ismerek embereket, akik nem dohányoznak, mindazáltal nem számíthatják magukat ez oknál fogva az említett osztály tagjai közé. Egyesek egészségi szempontból nem dohányoznak, mások, mint haszontalan élvezettől undorral fordulnak el. Ismét mások haszontalan pénzpoosékolást látnak benne s ez indítja őket arra, hogy antikotinista álláspontot foglaljanak el. Vannak olyanok is, akik menyasszonyaik, feleségeik kedvéért mellőzik a dohányzást. Egy ideális osztályt is ismerek, — amelyhez Isten kegyéből én is tartozom — amelynek tagjai Krisztusért mondanak le az élvezetükről. De többet mondok Önnek: ez osztály tagjai nemcsak, hogy erről lemondanak, de saját életükről is lemondanak Krisztusért. Abban az értelemben, hogy életcéljuk többé nem az „én”, hanem a Krisztus. Pál apostol kifejezőmódja szerint: „*Mi, ha élünk is, nem magunknak élünk*”; amely annyit jelent, hogy nem azért akarunk élni, hogy mi itt földi gazdagságra, hírnévre stb. tegyünk szert, avagy a földi, testi gyönyörök élvezetébe merüljünk, hanem életcélunk: ki-meríteni életerőnk tartalékait embertársaink hasznára, hogy ezáltal dicsőítsük Istenünket.

Ebből és nem más szempontból bíráljuk el a dohányzást, a színházat, mozit és más ehhez hasonlókat. Nem mintha bűnös dolognak tekintenénk mi ezeket — mely utóbbiak helyesen alkalmazva a népnevelés szolgálatában igen hasznos tényezőknek bizonyulnak, — de annyira fontosnak tartjuk feladatunkat, isteni megbízásunkat, hogy ilyen és ehhez hasonló dolgok élvezetére sem időnk, sem pénzünk. Milliók és milliók szenvednek ma, akik a tudatlanság és szenvedés országútján a kétségbeesés és fájdalom hangján kiáltanak felénk, jöltevé emberekhez: Mi lesz velünk? Ki ad gyógyírt a mi sebeinkre? Ki old fel minket a terhek, az elnyomatás, a szolgaság alól? Ki nyújt garanciát arra, hogy a dolgok jobbrafordulnak?...

Isten, drága kiváltsággal abban az előjogban részesített minket, hogy megfelelő felvilágosítást nyújthatunk embertársainknak. Igen kevés ember tudja napjaink nyomoruságának valódi okát s annak igazi orvosságát. S ha mi, e kevesek, — időnket, pénzünket, tehetségünket stb. stb. földi, hiábavaló célok szol-

gálatába állítjuk, úgy ki vigasztalja meg a szegény, oly sok sebből vérző emberiséget? Ki volna, aki zászlót emelne a népnek? Hol volna az a világító-torony, amely e sötét ködbe borult világnak fényt sugározna? Ki állana a tenger fővényére?

A Nagy Mester mondotta: „Ha a benned való világosság, homályosság, mennyivel nagyobb lesz a sötétség.” Ha mi, kiket Isten világító fátylává tett, nem világítunk, kiengedjük aludni szövetekünket, mennyivel inkább nagyobb lesz a sötétség körülöttünk is — az emberi társadalomban. Ha erőnket politikai, társadalmi s más ehhez hasonló dolgok szolgálatába állítanánk, avagy erőinknek egy részét is a fenti célokra fordítanánk, mi maradna „jöhíreink” hirdetésére, a népek felvilágosítására? Sorainkban nincsenek milliomosok, de szegény banya- és földmunkások, iparosok s kevés intellektuel tartkítja csak sorainkat, akiknek amugy sincs befolyásuk a politikai és társadalmi életben. S ha mi, e kevesek a mi kis fizikai és szellemi erőnket a fenti dolgokra pazarolnánk, mi hasznát látná ebből az emberiség s egyben mi maradna belőle a legnemesebb célra, ami csak létezik ezen a világon? Az emberiség legnagyobb része éketlen az isteni dolgok iránt. Ahelyett, hogy támogatna minket, inkább kerékkötője ezen osztály fáradozása és tevékeny munkájának. Az önzés tartja fogva a lelkeket. Az emberek egyrésze a fényűzésbe, másika az erkölcsi posványba süllyed s egyre jobban igyekszik hallatni mindinkább növekedő jelszavát: „Együnk, igyunk, mert holnap meghalunk.”

Mi az Isten által megjelölt utat választottuk magunknak s mi ezen haladunk. Célunk elől ki nem térünk! A nyilvánosság minden eszközét igyekszünk felhasználni, hogy az ujkorok, Isten országáról szóló hiradás eljusson mindazokhoz, akik nyögnek és kiáltanak az utálatosságokért, amelyet cselekesznek annak közepette, — hogy „hirdessük Annak hatalmas dolgait, aki minket a sötétségből az ő csodálatos világosságára kihivott.” És e munkában nemcsak önmegtagadást kell tanusítanunk, de sokkal többet ennél! Nemesak időnk, tehetségünk egy tizedét de mindenünket, életünk legjavát kell odaszentelnünk, mert hállára kötelez minket Istenünk ama nagy szerelme, amellyel szeretett minket, amikor tudomásunkra adta, hogy az egész emberiség megmentését szeretett drága Fiát adta érettünk.

E drága megismerés az, amely készlet minket minden élvezetnek az abbahagyására. Nincs az a földi kincs, amellyel ezt mi fölcserélhetnénk. Nincs az a élvezet, amely minket elvonhatna ezen legszentebb és legdrágább küldetésünktől. Mert ez a mi drágább kincsünk és örökségünk, ez a mi lelkünknek igazolomolhatóan gazdagsága. S ha Ön ezt megtudja érteni, akkor Ön nem fogja kérdeni: mi az az élvezet, amit oda kell hagynia, de örvendeni fog, ha ellen-szolgáltatásként valamit tehet a mi nagy Istenünk és fenséges Urunk Jézus dicsőségére.

Próbálja Ön megismerni az igazságot, s az igazságot Önt szabaddá fogja tenni mindattól az élvezetektől, amely fogva tartja Önt. Jézus mondja: „Ismerjétek meg az igazságot s az igazság szabaddá fog tenni benneteket.”